

Oslo, 20-21.09.2024

Referanser: KM 10/22, KM 5/23, KM 7/24

Arkivsak: 24/01900-1

Saksdokumenter:

Biskopens tilsyn - høringsnotat

Høring – biskopens tilsyn

Sammendrag

I denne saken presenteres forslag til endringer i relevant regelverk for å styrke biskopens tilsyn. Forslagene følger opp tidligere vedtak i Kirkemøtet som handler om kirkelig organisasjonsutvikling.

Det foreslås at Kirkerådet sender forslagene på høring til berørte instanser med sikte på at regelforslag kan legges frem for behandling på Kirkemøtet i 2025.

Forslag til vedtak

Kirkerådet ber direktøren ferdigstille høringsnotatet i lys av behandlingen i møtet og sende det på høring.

Saksorientering

Kirkemøtet behandlet i 2022 en sak om fremtidig organisering av Den norske kirke (KM 10/22). Her ble det både vedtatt en intensjon om en fremtidig modell for arbeidsgiverorganisering og en rekke modelluavhengige elementer. Blant disse var også biskopens rolle i en fremtidig kirkeordning.

I vedtaket ble dette til uttrykt slik:

Biskopens tilsyn skal styrkes og ledelsen tydeliggjøres, uten at biskopen skal utøve arbeidsgivers styringsrett på samme måte som i dag.

I forlengelsen av vedtaket fra 2022 behandlet Kirkemøtet i 2023 igjen spørsmål om kirkelig organisering og biskopens rolle (KM 5/23). Kirkemøtet gjorde følgende vedtak:

Biskopens tilsyn og ledelse skal styrkes, blant annet ved at biskopen får en rolle ved ansettelse i alle vigslede stillinger, og gjennom en tydelig beskrivelse av innholdet i og rekkevidden av myndigheten til å fatte bindende vedtak. Det etableres faste møtepunkter mellom biskopen og de valgte rådene i soknet, samt daglig ledelse i disse. Det utarbeides et forslag til regler om saksbehandling som rammer inn biskopens tilsyn.

I 2024 behandlet Kirkemøtet en sak om blant annet bispedømmerådets rolle i en fremtidig kirkeordning (KM 7/24). Kirkemøtet vedtok da blant annet følgende:

Mandat og oppgaver for bispedømmerådet må også bli definert med omsyn til biskopens tilsynsoppgaver.

Disse vedtakene er grunnlaget for forslagene til regelendringer som nå foreslås sendt på høring. Det vedlagte utkastet til høringsnotat gir en presentasjon av hva tilsynet innebærer, og av biskopens rolle i Den norske kirke, i tillegg til forslag om endringer i regelverk som gjelder biskopens tjeneste. Selve høringsnotatet er omfattende, og det innledes med et sammendrag. Det er lagt opp til at det skal være mulig for høringsinstansene å bare lese sammendraget for å kunne ta stilling til forslagene, og at hoveddokumentet da kan fungere som en referansetekst. Dette vil bli opplyst i høringsbrevet.

Oversikt over endringsforslag

Forslagene til endringer skal følge opp Kirkemøtets vedtak om at biskopens tilsyn skal styrkes og ledelsen tydeliggjøres. Høringsnotatet tolker begrepet «tilsyn» i kirkelig sammenheng som en type ledelse. En drøfting av hva tilsynet innebærer, er i seg selv dermed et aspekt ved tydeliggjøringen av biskopens ledelse.

Kirkerådet følger opp Kirkemøtets vedtak gjennom følgende forslag til regelendringer:

- Den innledende paragrafen i dagens tjenesteordning for biskop flyttes inn i kirkeordning for Den norske kirke, for å vise at biskopens tilsynsansvar er for hele kirken og en byggestein i den kirkelige organiseringen. Samtidig foreslås at § 1 i tjenesteordningen endret, slik at den viser til kirkeordningens bestemmelse og slår fast at biskopen er øverste pastorale leder i bispedømmet.
- Bestemmelsen i tjenesteordning for biskoper § 2 om biskopen som øverste leder av prestetjenesten i arbeidsrettslig betydning foreslås strøket. Stiftsdirektøren, som daglig leder for bispedømmerådet, overtar denne rollen. Prosten videreføres som leder av prestetjenesten lokalt, og Kirkerådet foreslår derfor at det innføres en tilleggsbestemmelse i tjenesteordning for biskoper § 15, hvor det slås fast at prosten er biskopens medhjelper i tilsynet.
- Biskopen får etter forslaget en noe sterkere rolle ved tilsetting av prester. For andre vigslede foreslås det å utrede biskopens rolle nærmere i forbindelse med arbeidet med felles personalreglement.
- Ordningen med kallsbrev foreslås videreført og regelfestet også for prester.

- Biskopens myndighet til å frata prester vigslingsfullmakten foreslås utvidet til å gjelde alle vigslede tjenester.
- Begrepet «vigsling» foreslås innført konsekvent som betegnelse på alle vigslede medarbeidere, slik at «ordinasjon/ordinert» som betegnelse på prester endres.

Det har også vært vurdert om det nå skal foreslås endringer som gjelder tjenesten til preses, men her er konklusjonen at dette eventuelt bør utredes bredere på et senere tidspunkt.

Høringsnotatet skal etter planen sendes på høring i september, og Kirkerådet vil få saken tilbake med sikte på at regelforslag kan legges frem for Kirkemøtet 2025.

Saken sendes på høring til følgende instanser:

- Biskopene
- Bispedømmerådene
- De teologiske lærestedene
- KA
- Berørte arbeidstakerorganisasjoner
- Et utvalg menighetsråd og kirkelige fellesråd

Økonomiske/administrative konsekvenser

Forslagene vil særlig ha administrative konsekvenser på bispedømmenivået.

Bispedømmerådet, ved den daglige lederen stiftsdirektøren, vil overta oppgaven som øverste leder av prestedtjenesten i bispedømmet fra biskopen. Det vil nok variere mellom bispedømmene hvor store praktiske konsekvenser endringen vil få. Biskopen og stiftsdirektøren har allerede samarbeidet om mange oppgaver i dag, og de vil måtte samarbeide tett også i fortsettelsen, særlig om oppfølging av prostene. Prostene skal fortsatt være biskopens medhjelpere i tilsynet. Også andre forslag vil ha visse administrative konsekvenser, men neppe vesentlige, direkte økonomiske konsekvenser.